

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

ODRŽIVO STOČARSTVO I KRŠKI PAŠNJACI

Intervencije u okviru ZPP Strateškog plana 2023-2027

JAVNE KONZULTACIJE

Zagreb, 15. lipnja 2022.

Sadržaj:

- Održivo stočarstvo i potencijal krških pašnjaka
- Kratki pregled stanja u sektoru stočarstva
- Intervencije u ZPP Strateškom planu 2023-2027:
 - Potpore za održivi dohodak, sigurnost opskrbe hranom te gospodarsku održivost u sektoru stočarstva
 - Potpore za održivo stočarstvo s ciljem održivog upravljanja prirodnim resursima i ublažavanja klimatskih promjena

Održivo stočarstvo

- Održivo stočarstvo obuhvaća sustave proizvodnje koji se temelje na korištenju pašnjaka.
- Prednosti održivog stočarstva:
 - smanjenje emisija plinova iz stočarske proizvodnje
 - manje korištenje žitarice za prehranu životinja
 - uzgoj genetski prilagođenih i otpornih životinja na uvjete podneblja
 - poboljšana dobrobit i zdravlje životinja
 - održivo upravljanje ispašom povećava biološku raznolikost, održava ekosustav i poboljšava poniranje i skladištenje ugljika u tlu
 - proizvodnja proizvoda veće kvalitete/viša cijena/veća profitabilnost

Potencijal krških pašnjaka

- Poljoprivredno zemljište upisano u ARKOD:
 - Republika Hrvatska **1.157.626,97 ha**
 - Jadranska Hrvatska (NUTS2):
 - 221.774,96 ha poljoprivrednog zemljišta (19,2%) od čega:
 - 130,277.36 ha trajnih travnjaka (58,7%) na 24.271 PG:
 - krški pašnjaci: **88.518 ha**
 - livade: 41.431 ha
 - pašnjaci: 481 ha

Stanje u sektoru stočarstva

Vrijednost stočarske proizvodnje u 2021. godini: 6,3 mlrd HRK ili 34,4% od vrijednosti poljoprivredne proizvodnje (18,3 mlrd HRK):

- Govedarstvo - 29,52%,
- Svinjogojstvo - 23,64%,
- Peradarstvo - 12,44%,
- Ovčarstvo i kozarstvo - 5,14%
- Uzgoj kopitara - 0,14%.

Stanje u sektoru stočarstva

- **152.276 PG** u Registru stočarskih farmi na dan 31.12.2020.
- Intenzitet stočarske proizvodnje: **0,51 UG/ha**,
- Broj grla stoke na dan 1. prosinca 2021. godine i usporedba sa 2020. godinom:
 - Goveda: 428 tisuća, ↑ **1,2%** ali ↓ **7,3%** broja muznih krava
 - Svinje: 972 tisuće, ↓ **5,9%**
 - Ovce: 654 tisuća, ↓ **1,2%** i ↓ **8,4%** broja muznih ovaca
 - Koze: 86 tisuća, →
 - Perad: 12 096 tisuća, ↓ **7,4%**

Stanje u sektoru stočarstva

- **Deficit u vanjsko trgovinskoj razmjeni stočarskih proizvoda**
- **Samodostatnost (2019.):**
 - Goveđe meso 63,47%
 - Ovčje i kozje meso 65,79%
 - Svinjsko meso 62,99%
 - Peradsko meso 81,38%
 - Jaja 86,78%
 - Mliječni proizvodi 71,94%

Stanje u sektoru stočarstva

- Struktura poljoprivrednih gospodarstava u stočarstvu:
 - 84,0% gospodarstava drži do 10 krava,
 - 69,6% gospodarstava do 10 krmača,
 - 50,2% gospodarstava drži manje od 50 ovaca ili koza.
- Intenzivna stočarska proizvodnja koncentrirana je na području sjeverne i istočne Hrvatske, što je vezano uz raspoložive ratarske površine za proizvodnju stočne hrane.
- Polu-intenzivni i ekstenzivni sustavi u stočarskoj proizvodnji karakteristični su za područja gorske i priobalne Hrvatske.

Stanje u sektoru stočarstva

Broj domaćih životinja prema vrstama u 2021. godini na razini NUTS2 regija (izvor: DZS)

	<i>Panonska Hrvatska</i>	<i>Jadranska Hrvatska</i>	<i>Grad Zagreb</i>	<i>Sjeverna Hrvatska</i>
<i>GOVEDA</i>	251.250	60.385	2.415	113.537
<i>SVINJE</i>	664.490	18.816	3.815	284.186
<i>OVCE</i>	277.690	327.765	5.868	43.016
<i>KOZE</i>	16.127	53.935	462	15.259
<i>PERAD</i>	2.447.824	1.018.437	516.458	8.113.449

Intervencije u ZPP Strateškom planu 2023-2027

- **Potpore za održivi dohodak, sigurnost opskrbe hranom te gospodarsku održivost u sektoru stočarstva:**
 - 32 Proizvodno vezana potpora dohotku
 - 71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

IZRAVNA PLAĆANJA

32 Proizvodno vezane potpore (PVP) u stočarstvu

Cilj je osigurati održivi dohodak, sigurnost opskrbe hranom te gospodarsku održivost u sektoru stočarstva

PVP intervencije u stočarstvu:

- 32.01 Krave u proizvodnji mlijeka
- 32.02 Tov junadi
- 32.03 Krave dojlje
- 32.04 Ovce i koze
- 32.08 Krmno proteinski usjevi

Svi korisnici PVP u stočarstvu obvezni su u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen zahtjev za potporu završiti tečaj izobrazbe na temu antimikrobne rezistencije.

32.01 Krave u proizvodnji mlijeka

- **Prihvatljive krave:**

- mliječne ili kombinirane pasmine upisane u JRDŽ i do tog datuma imaju registrirano **barem jedno teljenje**
- u godini podnošenja zahtjeva drže se 100 dana na PG neprekidno od dana podnošenja zahtjeva
- u sustavu kontrole mliječnosti HAPIH-a, kontrola mliječnosti nije obvezna za gospodarstva koja imaju do 5 grla
- Proizvedena količina mlijeka na gospodarstvu iznosi prosječno minimalno 4.310 kg mlijeka po prihvatljivom grlu

- **Prihvatljive prvotelke:**

- mliječne ili kombinirane pasmine koje u godini podnošenja zahtjeva u JRDŽ imaju registrirano **prvo teljenje** na gospodarstvu korisnika
- koje se u godini podnošenja zahtjeva drže se na PG korisnika najmanje 100 dana neprekidno od dana podnošenja zahtjeva
- u trenutku teljenja u JRDŽ upisane najmanje 300 dana i nisu starije od 36 mjeseci

32.02 Tov junadi

Za potporu su prihvatljiva:

- **muška grla** koja se prije isporuke drže na gospodarstvu najmanje **250 dana**
- **ženska grla** koja se prije isporuke drže na gospodarstvu najmanje **180 dana**
- grla koja su isporučena sa PG u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca u godini za koju je potpora odobrena
- grla koja u trenutku izlučenja nisu mlađa od 12 mjeseci niti starija od 30 mjeseci

PG mora sudjelovati u Farmskom sustavu osiguravanja kvalitete u proizvodnji junećeg, janjećeg i jarećeg mesa

32.03 Krave dojlje

Za potporu su prihvatljive krave:

- koje nisu mliječne pasmine i križanci mliječnih pasmina
- na dan podnošenja zahtjeva upisane su u JRDŽ i u prethodnih 18 mjeseci imaju registrirano teljenje u JRDŽ-u
- u godini podnošenja zahtjeva drže se na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika najmanje 100 dana neprekidno od dana podnošenja zahtjeva

Minimalno držanje teladi na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika je 6 mjeseci nakon teljenja.

32.04 Ovce i koze

Za potporu su prihvatljive ovce i koze:

- upisane u JRDŽ i stare su najmanje 12 mjeseci na dan podnošenja zahtjeva
- u godini podnošenja zahtjeva drže se na PG najmanje 100 dana neprekidno od dana podnošenja zahtjeva
- Koje u godini podnošenja zahtjeva imaju u JRDŽ prijavljeno janjenje/jarenje.

32.08 Krmno proteinski usjevi

- Prihvatljive kulture za uzgoj su: soja za stočnu hranu (*Glycine max*), stočni grašak (*Pisum sativum*), grahorice (*Vicia sp.*), djeteline (*Trifolium sp.*), lucerne (*Medicago sp.*), stočni bob (*Vicia faba*), smiljkita (*Lotus corniculatus*), lupine (*Lupinus sp.*), esparzete (*Onobrychis sp.*).
- Potpora će se dodijeliti i za proizvodnju smjese leguminoza i žitarica s udjelom krmne leguminoze od najmanje 50% (npr. smjese grahorice i žitarice s najmanje 50% udjela grahorice).
- Korisnik mora ispuniti uvjet prihvatljivosti uzgoja najmanje jednog uvjetnog grla (1 UG) po svakom prihvatljivom hektaru krmnih proteinskih usjeva.

Financijski okvir

PVP intervencija	Planirani broj grla/hektara	Alokacija 2023-2027 EUR	Godišnja alokacija EUR	Planirani jedinični iznos EUR
32.01.01 Krave u proizvodnji mlijeka	53.732	67.739.932	13.547.986	252
32.01.02 Uzgoj prvotelki	22.000	38.968.600	7.793.720	354
32.02. Tov junadi	142.273	58.033.157	11.606.631	82
32.03. Krave dojlje	50.575	26.207.965	5.241.593	104
32.04.Ovce i koze	424.150	18.726.223	3.745.245	9
32.08. Krmni proteinski usjevi	40.174	37.441.711	7.488.342	186

71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Uključuje tri operacije:

- Gorsko planinska područja (GPP)
- Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP)
- Područja s posebnim ograničenjima (PPO)

Cilj je u područjima s težim uvjetima gospodarenja osigurati dodatnu potporu dohotku poljoprivrednicima radi zadržavanja poljoprivredne aktivnosti, zaustavljanja trenda izražene depopulacije, očuvanja prirodne i kulturne baštine kako bi se omogućio daljnji razvoj ruralnih sredina u tim područjima

71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Prihvatljivi korisnici: aktivni poljoprivrednici

Uvjeti:

- zemljište upisano u ARKOD - najmanje 50% površine ARKOD parcele mora biti u području koje je definirano kao područje s ograničenjem.
- Obavljanje poljoprivredne aktivnosti na ARKOD parceli za koju se traži potpora
- za ARKOD parcelu koja je registrirana kao krški pašnjak moguće je ostvariti potporu ako korisnik površinu održava napasivanjem s najmanje 0,3 UG/ha goveda, kopitara, ovaca i/ili koza po prihvatljivom hektaru krškog pašnjaka.

71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Financijska omotnica 2023-2027: **146.625.000 EUR**

Jedinični iznos potpore:

- Gorsko planinska područja (GPP) - **190 €/ha**
- Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPP) – **132 €/ha**
- Područja s posebnim ograničenjima (PPO) – **79 €/ha**

U slučaju nedostatnih sredstava iznos potpore se umanjuje podjednako svim korisnicima, a najmanji mogući iznos potpore koju je moguće ostvariti iznosi 25 €/ha.

71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Degresivnost:

- 15% za površine do 20 ha pri čemu se ne primjenjuje za područje GPP
- 50% za površine veće od 20 ha, a manje ili jednake 50 ha
- 85% za površine veće od 50 ha, a manje ili jednake 100 ha
- 90% za površine veće od 100 ha.

71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Ograničenje	JLS		KPP u JLS		KPP u JLS samo na području ograničenja	
	br.	%	ha	%	ha	%
GPP	52	9,37	148.093	8,68	73.137	49,39
ZPO	179	32,25	500.833	29,34	367.190	73,32
PPO	119	21,44	197.382	11,56	189.862	96,19
Ukupno	350	63,06	846.308	49,58	630.189	74,46
Bez ograničenja	205	36,94	860.560	50,42	257.410	29,91
SVEUKUPNO	555	100,00	1.706.867	100,00	887.599	52,00

Intervencije u ZPP Strateškom planu 2023-2027

Potpore za održivo stočarstvo s ciljem održivog upravljanja prirodnim resursima i ublažavanja klimatskih promjena:

Izravna plaćanja - Eko sheme (I. stup):

- 31.02 Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
- 31.03 Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina
- 31.07 Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)

Agro-okolišne intervencije (II. stup):

- 70.02 Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama
- 70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
- 70.04 Ekološki uzgoj
- 70.06 Plaćanja za dobrobit životinja
- 70.07 Očuvanje obilježja krajobraza

IZRAVNA PLAĆANJA

Eko sheme:

31.02 Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

31.03 Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

31.07 Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)

Potpورا za eko sheme

- Za eko sheme unutar izravnih plaćanja Strateškog plana ZPP izdvojit će se **25% omotnice** za izravna plaćanja, odnosno **93.604.279 EUR/godišnje**.
- Dodatno plaćanje na osnovnu potporu dohotku (plaćanja za prakse na svim vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta)
 - Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina,
 - Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina (EZP).**
- Plaćanje za pojedinu vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta ili skupinu usjeva, kojim se u cijelosti ili djelomično nadoknađuju dodatni troškovi i gubitak prihoda koji su rezultat preuzetih obveza
 - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima,**
 - Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama,
 - Minimalni udio leguminoza od 20% na poljoprivrednim površinama,
 - Konzervacijska poljoprivreda,
 - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV).**

31.02 Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Objedinjuje kategorije:

- pašnjaka
- krških pašnjaka

Doprinosi:

- ublažavanju klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama,
- zaštiti biološke raznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanja staništa i krajobraza.

Obveze korisnika :

- Održavanje pašnjaka, krških pašnjaka obaveznom ispašom stoke u vlasništvu i/ili posjedu, s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara.
- Provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine.
- Ako korisnik provodi košnju, ona treba biti obavljena do 30. lipnja tekuće godine. Za poljoprivredne površine koje su definirane kao gorsko planinsko područje košnja treba biti obavljena do 31. srpnja.
- Na krškim pašnjacima potrebno je uklanjati neželjenu vegetaciju.
- Izrada godišnjeg plana pašarenja za svaku ARKOD parcelu pašnjaka i krških pašnjaka u okviru obaveznog individualnog savjetovanja poljoprivrednika.
- Vođenje evidencije o provedbi svih aktivnosti na pojedinim kategorijama (pašnjaci, krški pašnjaci) prema propisanom obrascu.

Obveze korisnika:

- Evidenciju korisnik dostavlja Agenciji za plaćanja najkasnije do 31. prosinca u godini podnošenja zahtjeva.
- Zasijavanje pašnjaka i krških pašnjaka nije dozvoljeno.
- Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
- Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
- Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati

Oblik potpore

- Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru pašnjaka i krških pašnjaka, a dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda koji su rezultat preuzetih obveza.
- Prijedlog uključuje potpore za pašarenje na:
 - pašnjacima u iznosu od 885,00 kn/ha
 - krškim pašnjacima u iznosu od 750,00 kn/ha.

Potencijal

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				Planirani iznos potpore EUR/ha
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	
Pašarenje na pašnjacima	40.000.000	8.000.000	14.600	80.000	100

31.03 Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina

- Modifikacija dosadašnje zelene prakse koja se odnosi na održavanje ekološki značajnih površina na najmanje 5% oraničnih površina (izuzev nasada pod kulturama kratkih ophodnji) na gospodarstvima većim od 15 ha.
- Uključuje sva gospodarstva, bez obzira na veličinu njihove poljoprivredne površine, a korisnici su obvezni na minimalno 10% ukupnih poljoprivrednih površina gospodarstva održavati ekološki značajne površine.
- Doprinosi zaštiti bioraznolikosti, očuvanju staništa i mozaičnosti krajobraza uz dodatno poboljšanje usluga poljoprivrednog ekosustava.
- Nadilazi obveze uvjetovanosti koje propisuju:
 - GAEC 4 Uspostava graničnih pojaseva duž vodotokova,
 - GAEC 8 Minimalni udio obradivog zemljišta na razini poljoprivrednoga gospodarstva namijenjen neproduktivnim površinama i obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptica te uklanjanje invazivnih biljnih vrsta.
- Razlikuje se od dosadašnje zelene prakse i po tome što isključuje ekološki značajne površine na ugaru, površine pod kulturama kratkih ophodnji, postrne usjeve i zeleni pokrov, kulture koje fiksiraju dušik.

Obveze korisnika

- Korisnik preuzima godišnju obvezu osiguravajući na minimalno 10% svojih poljoprivrednih površina postojanje sljedećih ekološko značajnih površina:
 1. Obilježja krajobraza
 2. Rubni pojasevi uz vodotoke (minimalne širine 5 m)
 3. Pojasevi prihvatljivih hektara duž rubova šume bez proizvodnje
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko sheme.

Obilježja krajobraza

- **Suhozidi** najmanje 0,5 m širine, najviše 2 m širine unutar parcele i 4 m na granici parcele, te najmanje 0,2 m visine i najviše 3 m visine, koji je evidentiran u ARKOD sustavu na parceli kao vanjski suhozid, minimalne dužine 30 metara
- **Živice ili pojasevi drvenastih kultura** najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m.
- **Pojedinačno stablo** promjera krošnje od najmanje 4 m, minimalne visine 2 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.
- **Drvored**: stabla s promjerom krošnje od najmanje 4 m, a prostor između krošnji ne prelazi 5 m te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna aktivnost.
- **Šumarak**: stabla spojena krošnjama koja se preklapaju, ukupne površine od 100 m² do 2000 m²
- **Jezerce/bara** ukupne površine do 1000 m²
- **Jarak** do 2 m širine uključujući zemljane otvorene vodotoke za navodnjavanje ili odvodnju

Potencijal

Potpore ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao dodatno plaćanje uz osnovnu potporu dohotku.

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planirani iznos potpore EUR/ha
Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	41.339.818	8.267.963	18.000	132.055	63

31.07. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Obveze su intervencije Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti uključuju regije:

- Kontinentalna regija
- Brdsko-planinska regija
- Mediteranska regija

Doprinos

- Zaštita biološke raznolikosti, poboljšanje usluga ekosustava te očuvanje staništa i krajobraza.
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama.

Uvjeti i obveze korisnika :

- Minimalno 50% površine ARKOD parcele travnjaka mora se nalaziti na području popisa JLS na kojima se nalaze TVPV kako bi travnjak u ARKOD sustavu bio označen kao TVPV.
- Ispaša se provodi u rano proljeće ili jesen.
- Završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati vezano uz eko – sheme.
- Zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja.
- Zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja.
- Zabranjeno je zasijavanje travnjaka.
- Zabranjeni su hidromelioracijski zahvati.
- Ako se travnjak održava košnjom, košnja je dozvoljena isključivo ručnim ili strižnim kosilicama.

Obveze korisnika:

- Ako se travnjak održava košnjom, ovisno o regiji, dozvoljena je najviše jedna košnja u skladu sa sljedećim terminima:
 - Kontinentalna nizinska regija: od 1. kolovoza do 15. rujna,
 - Brdsko-planinska regija: od 20. srpnja do 15. rujna,
 - Mediteranska regija: od 15. srpnja do 15. rujna.
- Ako se travnjak održava košnjom ispaša je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3 a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara.
- ako se travnjak održava napasivanjem stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara.

Obveze korisnika:

- Ako se travnjak održava napasivanjem, potrebno je ručno odstranjivati nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka *Amorpha fruticosa* (čivitnjača), a u slučaju gustog sklopa biljaka *Asclepias syriaca* L. (cigansko perje, prava svilenica), *Xanthium spinosum* L. (trnovita dikica, čičak), *Xanthium strumarium* L. ssp. *italicum* (Moretti) D.L. (obalna dikica) dozvoljeno je njihovo mehaničko uklanjanje (ručnim alatima ili strojno – strižnim kosilicama, rotacijskim kosilicama i/ili malčiranjem) najkasnije do 1. kolovoza.
- Voditi evidenciju o provođenju intervencije.
- Evidencija se dostavlja na uvid podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine zahtjeva.

Oblik potpore

- Potpora ima oblik godišnjeg plaćanja po prihvatljivom hektaru i dodjeljuje se kao nadoknada dodatnih troškova i gubitka prihoda, koji su rezultat preuzetih obveza.
- Za TVPV postoje izrađene kalkulacije, prema kojima je određen prijedlog potpora za pojedine regije:
 - Kontinentalna nizinska regija: 361,00 EUR/ha
 - Brdsko planinska regija: 255,00 EUR/ha
 - Mediteranska regija: 113,00 EUR/ha

Potencijal

Naziv intervencije	Projekcije intervencije 2023-2027 *				
	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji Iznos (EUR)	broj korisnika	ha	Planirani iznos potpore EUR/ha
Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	26.695.796	5.339.159	1.003	25.424	210

Agro-okolišne intervencije (II. stup)

70.02 Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama

70.03 Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja

70.04 Ekološki uzgoj

70.06 Plaćanja za dobrobit životinja

70.06 Očuvanje obilježja krajobraza

70.02 Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama

- cilj je smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš koja uzrokuje gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobraza
- Intervencija uključuje 3 operacije:
 1. **Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)**
 2. **Zaštita leptira na trajnim travnjacima (Močvarni okaš, Močvarni plavac, Zagasiti livadni plavac i Veliki livadni plavac) i**
 3. **Uspostava poljskih traka (cvjetne i travne)**

Obveze korisnika - Zaštita ptice kosca (*Crex crex*)

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- ako se travnjak održava košnjom, dozvoljena je uporaba isključivo ručnih i strižnih kosilica na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla
- košnju provoditi isključivo u periodu od 1. kolovoza do 15. rujna
- na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj
- ispaša travnjaka koji se održavaju košnjom je dozvoljena nakon košnje do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako se travnjak održava samo ispašom ista je dozvoljena od 1. kolovoza do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara

www.shutterstock.com - 122983600

Obveze korisnika - Zaštita leptira na trajnim travnjacima

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja
- zabranjena je upotreba sredstava za zaštitu bilja
- zabranjeno je zasijavanje travnjaka
- zabranjeni su hidromelioracijski zahvati
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicama
- termin i način košnje određen je za pojedinu vrstu leptira, a košnja se mora obaviti do 1. listopada.
- ispaša je dozvoljena samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj raspoloživoj površini, dozvoljeno je najmanje 0,3, a najviše 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara
- ako su na parceli prisutni pojedinačni višegodišnji grmovi čivitnjače (*Amorpha fruticosa*) potrebno ih je posjeći ručnim alatima, iskopati panj i odstraniti najkasnije do 1. travnja

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	582.632	956	2.933.321	586.664	4.636	a) 254 (kosac) b) 277 (močvarni okaš), 338 (plavci) c) 985,74 (po ha cvjetne trake), 898,58 (po ha travne trake)

70.03 Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja

Cilj je očuvanje populacije izvornih pasmina domaćih životinja, od kojih su neke kritično ugrožene ili ugrožene te im prijeti odumiranje.

Na popisu se nalazi 27 ugroženih izvornih pasmina:

- Goveda: *Buša, Istarsko govedo i Slavonsko srijemski podolac*
- Svinje: *Crna slavonska svinja, Turopoljska svinja i Banijska šara svinja*
- Ovce: *Istarska ovca, Creska ovca, Krčka ovca, Paška ovca, Dubrovačka ruda, Lička pramenka, Dalmatinska pramenka, Cigaja i Rapska ovca*
- Koze: *Hrvatska šarena koza, Hrvatska bijela koza i Istarska koza*
- Perad: *Zagorski puran i Kokoš hrvatica*
- Konji: *Hrvatski hladnokrvnjak, Hrvatski posavac, Međimurski konj i Lipicanac*
- Magarci: *Istarski magarac, Primorsko dinarski magarac i Sjeverno jadranski magarac*

Obveze korisnika

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- uzgajati ugrožene izvorne pasmine
- provoditi uzgojni program uz dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu
- tijekom obveznog razdoblja od 5 godina držati najmanje isti broj UG istih pasmina za koje je zatražena potpora prve godine

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	UG	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	UG	EUR/UG
Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja	7.717.101	23.502	38.851.515	7.770.503	113.213	Od minimalno 170,15 (Istarska ovca) do maksimalno 502,04 (Međimurski konj)

70.04 Ekološki uzgoj

Cilj je potaknuti primjenu praksi i metoda ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš sa stajališta smanjenje emisija GHG, prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena

Intervencija uključuje 2 operacije:

a) Prijelaz na ekološki uzgoj

b) Održavanje ekološkog uzgoja

Obveze korisnika za operacije Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati. Korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj obvezni su koristiti dodatna 4 – 6 sata individualnog savjetovanja
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama - Koristiti gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II
- koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I
- provoditi pravila proizvodnje u skladu s u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165 i Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007
- **za skupinu usjeva trajni travnjaci držati najmanje 0,5 EKO UG/ha, iznimno na krškim pašnjacima najmanje 0,3 EKO UG/ha**

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	ha	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha	EUR/ha
Ekološki uzgoj - prijelaz	9.974.969	26.043	57.321.718	11.464.344	42.927	<u>Oranice</u> - 235
Ekološki uzgoj - održavanje	24.903.486	80.600	172.543.584,00	34.508.716,80	138.881	Trajni travnjaci – 157 <u>Povrće</u> - 480
Ekološki uzgoj - Ukupno	34.878.455	106.643	229.865.304,37	45.973.060,87	181.808	<u>Višegodišnji nasadi:</u> <i>orah i lijeska</i> - 516 <i>masline i vinova loza</i> - 754 <i>ostale voćne vrste</i> - 1074

70.07 Očuvanje obilježja krajobraza

Cilj je očuvati suhozide i živice kao obilježja krajobraza koja imaju značajnu ulogu u sprječavanju erozije tla te značajno doprinose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima.

Intervencija uključuje 2 operacije:

1. Očuvanje suhozida
2. Očuvanje živica

Obveze korisnika - Očuvanje suhozida

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida

Obveze korisnika - Očuvanje živica

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje 6 sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati živicu orezivanjem jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik, orezivanje živice nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza
- dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća
- površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom, na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva

Potencijal

Naziv intervencije	2020. godina		Projekcije intervencije 2023-2027			
	Odobreni iznos (EUR)	m	Iznos 2023-2027 (EUR)	Godišnji iznos (EUR)	ha (godišnji prosjek)	EUR/m
Očuvanje obilježja krajobraza	883.131	1.366.069	5.190.284	1.038.057	281 ili 1.405.000 metara	a) 0,74 b) 0,36

70.06 Dobrobit životinja

- Cilj intervencije je:
 - poticati poljoprivrednike na provedbu dobrobiti životinja kako bi se poboljšali životni uvjeti domaćih životinja te kako bi bili što sličniji njihovim prirodnim potrebama uz provedbu aktivnosti koje nadilaze propisane standarde i uobičajenu poljoprivrednu praksu.
 - ublažavanje klimatskih promjena s obzirom da provedba pojedinih zahtjeva dobrobiti životinja poput povećanja podne površine, obogaćivanja ležišta većim količinama slame ili držanje životinja na ispaši doprinosi smanjenju GHG emisija i amonijaka.

Operacije

Intervencija uključuje 5 operacija:

1. Dobrobit životinja u govedarstvu
 2. Dobrobit životinja u svinjogojstvu
 3. Dobrobit životinja u peradarstvu
 4. Dobrobit životinja u kozarstvu
 5. Dobrobit životinja u ovčarstvu
- Intenzitet potpore do 100% dodatnih troškova i izgubljenog prihoda

Dobrobit životinja u govedarstvu

Kategorije goveda i zahtjevi dobrobiti:

- **Mliječne krave:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%, Držanje na ispaši, Ispust
- **Rasplodne junice:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%, Držanje na ispaši, Ispust
- **Tovna junad:** Plan hranidbe, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%
- **Telad:** Plan hranidbe, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%
- Minimalni broj životinja koji mora biti prijavljen na jedinstvenom zahtjevu preračunato stopom konverzije u uvjetna grla za goveda iznosi 4 UG.

Dobrobit životinja u svinjogojstvu

Kategorije svinja i zahtjevi dobrobiti:

- **Odbijena prasad:** Sprječavanje oštećivanja repova, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%
- **Krmače i nazimice:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Poboljšani uvjeti praseња, Poboljšana skrb u prasilištu, Smanjenje toplinskog stresa u ljetnim mjesecima pojačanim protokom zraka ili raspršivanjem vode, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%, Pristup ispustu
- **Svinje za tov:** Sprječavanje oštećivanja repova, Obogaćivanje ležišta, Povećanje podne površine za 10%, Pristup ispustu
- Uvažen tovni karakter proizvodnje kod svinja za tov
- Minimalni broj životinja koji mora biti prijavljen na jedinstvenom zahtjevu preračunato stopom konverzije u uvjetna grla za svinje iznosi 5 UG.

Dobrobit životinja u peradarstvu

Kategorije peradi i zahtjevi dobrobiti:

- **Brojleri:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Poboľšana skrb za jednodnevne piliće, Smanjena gustoća naseljenosti, Smanjenje transportnog mortaliteta, Uzgoj na stelji, Povećanje površine ispusta
- **Pilenke:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Poboľšana skrb za jednodnevne piliće, Smanjena gustoća naseljenosti, Uzgoj na stelji, Dodatne prečke, Zabrana skraćivanja kljunova
- **Nesilice:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Povećanje podne površine za 10%, Smanjena gustoća naseljenosti, Smanjeni broj nesilica po gnijezdu, Zabrana skraćivanja kljunova, Dodatne prečke, Uzgoj na stelji, Povećanje površine ispusta
- **Purani:** Plan hranidbe, Kontrola plijesni i mikotoksina, Smanjenje transportnog mortaliteta, Poboľšana skrb za jednodnevne puriće, Smanjena gustoća naseljenosti, Povećanje površine ispusta, Uzgoj na stelji
- **Patke:** Povećanje površine ispusta
- Minimalni broj životinja koji mora biti prijavljen na jedinstvenom zahtjevu preračunato stopom konverzije u uvjetna grla za perad iznosi 5 UG.

Dobrobit životinja u kozarstvu i ovčarstvu

Zahtjevi dobrobiti u kozarstvu:

- Plan hranidbe, Povećanje podne površine za 10% za koze u proizvodnji mlijeka, Povećanje podne površine za 10% za koze u proizvodnji mesa, Držanje na ispaši, Ispust

Zahtjevi dobrobiti u ovčarstvu:

- Plan hranidbe, Povećanje podne površine za 10% za ovce u proizvodnji mlijeka, Povećanje podne površine za 10% za ovce u proizvodnji mesa, Držanje na ispaši, Ispust
- Minimalni broj životinja koji mora biti prijavljen na jedinstvenom zahtjevu preračunato stopom konverzije u uvjetna grla za goveda iznosi 4 UG.

Alokacija

- Predviđeni iznos u SP ZPP 2023.-2027.: **142.941.176,47 eura**

NAPOMENA: U tijeku je izrada Studije kalkulacija za nove kategorije životinja i nove zahtjeve dobrobiti

- Uvođenjem novih kategorija životinja i novih zahtjeva dobrobiti predviđeni iznos će se značajno povećati

Za raspravu:

Iskustva i prijedlozi za razvoj održivog stočarstva

HVALA NA PAŽNJI!

www.poljoprivreda.gov.hr